

Sygn. akt VI Ka 103/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Andrzej Żuk (spr.)

Sędziowie SO Marek Buczek

SO Tomasz Skowron

Protokolant Anna Potaczek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Jeleniej Górze B. S.

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2017 r.

sprawy **D. B.** ur. (...) w R., s. J., T. z domu P.

skazanego o wyrok łączny

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze

z dnia 9 stycznia 2017 r. sygn. akt II K 1445/15

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec skazanego D. B.,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. R. kwotę 147,60 zł w tym 27,60 zł podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej obrony skazanego z urzędu w postępowaniu odwoławczym,

III. zwalnia skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 103/17

UZASADNIENIE

D. B. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 29.04.2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 289/14,

za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony 4.12.2013 r., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 2 lata, postanowieniem z 10.09.2015 r. sygn. akt II Ko 2330/15 zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności, postanowieniem z 25.01.2016 r. karę pozbawienia wolności zamieniono na karę 30 dni aresztu;

2. Sądu Rejonowego w Raciborzu z 6.08.2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 473/14, za czyn z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z 9/10.01.2014 r. na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 3 lata oraz karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych po 10 złotych każda, postanowieniem z

26.05.2015 r. sygn. akt II Ko 1227/15 zarządono wykonanie kary pozbawienia wolności; kara pozbawienia wolności została w całości wykonana do dnia 5.01.2017 r.; kara grzywny nie została wykonana;

3. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 19.11.2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 1235/14, za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony 8.09.2014 r. na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat, postanowieniem z 16.12.2015 r. sygn. akt II Ko 3497/15 zarządono wykonanie kary pozbawienia wolności; nie rozpoczął wykonywania kary pozbawienia wolności;

4. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 18.02.2015 r. w sprawie o sygn. akt II K 1619/14, za czyn z art. 62 ust. 3 ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony 24.01.2013 r. na karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych po 10 złotych każda; kara grzywny nie została wykonana;

5. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 25.05.2015 r. w sprawie o sygn. akt II K 250/15, za czyn z art. 279 § 1 k.k., popełniony w nocy z 25/26.08.2014 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat, postanowieniem z 18.01.2016 r. sygn. akt II Ko 3638/15 zarządono wykonanie kary pozbawienia wolności; nie rozpoczął wykonywania kary pozbawienia wolności;

6. Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z 9.06.2015 r. w sprawie o sygn. akt II K 337/2015, za czyn z art. 288 § 1 k.k., popełniony 15.11.2014 r. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 4 lata; postanowieniem z 25.11.2016 r. sygn. akt II Ko 2084/16 zarządono wykonanie kary pozbawienia wolności; nie rozpoczął wykonywania kary pozbawienia wolności;

7. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 21.07.2015 r. w sprawie o sygn. akt II K 602/15:

a) za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k., popełnionych w okresie od października 2014 r. do 1.01.2015 r., na karę 2 lat pozbawienia wolności;

b) za ciąg przestępstw z art. 278 § 1 k.k., popełnionych w okresie od maja do listopada 2014 r., na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

c) za czyn z art. 288 § 1 k.k., popełniony w okresie pomiędzy 28.11.2014 r. a 12.12.2014 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

oraz karę łączną 3 lat pozbawienia wolności; nie rozpoczął wykonywania kary pozbawienia wolności;

8. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 27.08.2015 r. w sprawie o sygn. akt II K 702/2015, za ciąg przestępstw z art. 278 § 1 k.k., popełnionych w okresie od 22.02.2015 r. do 20.03.2015 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; nie rozpoczął wykonywania kary pozbawienia wolności;

9. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 7.10.2015 r. w sprawie o sygn. akt II K 1035/15, za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony 9.07.2015 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, nie rozpoczął wykonywania kary pozbawienia wolności;

10. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 26.02.2016 r. w sprawie o sygn. akt II K 1644/15, za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony 31.10.2015 r. na karę 5 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie, nie rozpoczął wykonywania kary ograniczenia wolności;

11. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 9.03.2016 r. w sprawie o sygn. akt II K 1454/15, za czyn z art. 279 § 1 k.k., popełniony w okresie od 14 do 15.09.2015 r. na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 5 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie, nie rozpoczął wykonywania kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności;

12. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 22.04.2016 r. w sprawie o sygn. akt II K 1598/15:

a) za czyn z art. 279 § 1 k.k., popełniony 9.08.2015 r., na karę roku pozbawienia wolności;

b) za ciąg przestępstw z art. 278 § 1 k.k. i art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnionych w okresie od lipca 2015 r. 2 sierpnia 2015 r., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

oraz karę łączną roku pozbawienia wolności; nie rozpoczął wykonywania kary pozbawienia wolności;

13. Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 17.08.2016 r. w sprawie o sygn. akt II K 704/16, za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony 31.10.2015 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, nie rozpoczął wykonywania kary pozbawienia wolności;

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze wyrokiem łącznym z dnia 9 stycznia 2017 r. /sygn. akt II K 1445/15/ :

I. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20.02.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, połączył skazanemu D. B. kary grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w pkt 2 i 4 części wstępnej wyroku i wymierzył mu karę łączną 70 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;

II. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w pkt I części dyspozytywnej wyroku kary łącznej grzywny zaliczył skazanemu D. B. okres zatrzymania 24 stycznia 2013 r., uznając go za równoważny 2 stawkom dziennym grzywny;

III. na podstawie art. 91 § 2 k.k., art. 86 § 1 k.k., art. 87 k.k. połączył skazanemu D. B. kary łączne pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w pkt 7 i 12, kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w pkt 3, 5, 6, 8, 9, 11 i 13, oraz kary ograniczenia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w pkt 10 i 11 części wstępnej wyroku i wymierzył mu karę łączną 6 lat pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w pkt III części dyspozytywnej wyroku kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu D. B. okresy: od 27 do 29 września 2014 r., od 7 do 9 stycznia 2015 r., 9 i 10 lipca 2015 r., 2 września 2015 r., 15 września 2015 r., od 5 stycznia 2017 r. do 9 stycznia 2017 r.

V. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. stwierdził, iż wyroki podlegające połączeniu ulegają osobnemu wykonaniu w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym;

VI. na podstawie art. 572 k.p.k. w zakresie wyroków opisanych w pkt 1 i 2 części wstępnej wyroku postępowanie umorzył,

VII. na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy prawo o adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. R. 144 złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu oraz kwotę 33,12 tytułem podatku VAT;

VIII. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego. Działając na podstawie art. 444 kpk w zw. z art. 425 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 427 § 1 kpk zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonego D. B. w zakresie orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności na korzyść oskarżonego. Powołując się na przepis art. 438 pkt 4 kpk, zarzucił rażąco niewspółmierność kary łącznej orzeczonej względem skazanego w wymiarze 6 lat w sytuacji, gdy prawidłowe uwzględnienie wszystkich okoliczności sprawy, w tym zwłaszcza wniosków zawartych w opinii o skazanym oraz ustaleń w zakresie bliskości podmiotowej, przedmiotowej i czasowej popełnionych przestępstw przemawiały za orzeczeniem wobec skazanego kary łącznej w znacznie niższym wymiarze.

Stawiając ten zarzut, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie I poprzez orzeczenie wobec skazanego D. B. kary łącznej pozbawienia wolności z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji, tj. 3 lat pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Skarżący nie kwestionował ustaleń Sądu I instancji co do istnienia bądź braku przesłanek połączenia kar, zastosowanych przepisów, ani też wymiaru kary łącznej grzywny wymierzonej w pkt I części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku. Sąd Okręgowy nie dostrzegł podstaw do ingerowania na podstawie art. 433 § 1 kpk w treść wyroku w zakresie szerszym niż granice zaskarżenia i treść podniesionych zarzutów.

Podniesiony i podtrzymany na rozprawie apelacyjnej zarzut rażącej niewspółmierności kary łącznej pozbawienia wolności wymierzonej w pkt III części dyspozytywnej wyroku w ocenie Sądu odwoławczego jest bezzasadny.

Kwestionując wymiar orzeczonej kary łącznej, obrońca podniósł, że Sąd Rejonowy nie uwzględnił prawidłowo wszystkich okoliczności przedmiotowej sprawy, w tym zwłaszcza tych przemawiających za korzystniejszym ukształtowaniem wymiaru kary. Skarżący podniósł:

- łączność podmiotową czynów skierowanych z wyjątkiem czynu, którego dotyczy wyrok z pkt 10, przeciwko temu samemu dobru – mieniu; zachodzi więc między czynami związek przedmiotowy, wszystkie one były do siebie podobne;
- łączność czasową czynów, które popełnione zostały w ciągu 12 miesięcy, a odstęp czasowy między nimi nie przekraczał kilku miesięcy, niekiedy nawet popełnione zostały w tym samym dniu,
- okoliczności podmiotowe skazanego, przede wszystkim wniosków wynikających z opinii o nim, które przemawiają na jego korzyść, a które powinny mieć decydujący wpływ na wymiar kary łącznej;
- nieuwzględnienie stopnia społecznej szkodliwości kary i niewzięcie pod uwagę celu, jakiemu powinno służyć właściwe zresocjalizowanie skazanego.

Z tymi wszystkimi argumentami nie sposób jednak się zgodzić. Przede wszystkim wszystkie powyższe okoliczności, wbrew apelującemu, były brane pod uwagę przez sąd I instancji, o czym przekonuje jednoznacznie lektura pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku (s. 5 uzasadnienia). Sąd ten więc brał pod uwagę i tożsamość podmiotowa czynów, i ich rozpiętość czasową, a także opinię o skazanym, choć nie zawsze wyprowadzał wnioski zgodne z obrońcą. Przede wszystkim odmiennie uznał, że na niekorzyść skazanego przemawiała zarówno ilość popełnionych przestępstw, jak i stosunkowo długi czas przestępczych działań (ponad rok). Także opinia o skazanym nie była jednoznaczna i prawidłowo Sąd Rejonowy uznał ją za jedynie umiarkowaną. Sąd Okręgowy z tym wszystkim się zgadza.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wymierzona skazanemu w zaskarżonym wyroku kara nie może zostać uznana za nadmiernie surową.

Sąd Rejonowy odstąpił od stosowania w niniejszej sprawie zarówno zasady kumulacji kar jak i ich absorpcji. Wykorzystanie zasady mieszanej (aspekacji czyli absorpcji częściowej) skutkowało orzeczeniem kary mniej więcej w równej odległości od dolnej i górnej granicy kary łącznej, choć mimo wszystko na korzyść tej drugiej (granice kary łącznej: od 3 lat do 9 lat i 7 miesięcy pozbawienia wolności). Zastosowanie tej zasady i następujący w konsekwencji wymiar kary łącznej jest uzasadniony związkiem przedmiotowo-podmiotowym i czasowym poszczególnych czynów oraz innymi okolicznościami mającymi wpływ na wymiar kary łącznej. Zachowanie skazanego w zakładzie karnym nie ma przy tym – wbrew twierdzeniom obrońcy - znaczenia wiodącego, a jedynie stanowi jeden z przejawów jego zachowania po popełnieniu przestępstw. Co więcej dotychczasowy pobyt skazanego w zakładzie karnym wcale nie dowodzi, że proces resocjalizacji dobiegł końca i zakończył się sukcesem.

Wymierzając karę łączną, trzeba mieć na uwadze, że jest ona swego rodzaju podsumowaniem działalności przestępczej sprawcy w okresie czasu objętym wyrokiem łącznym, tym samym jej surowość powinna wzrastać wraz z liczbą popełnionych przez sprawcę przestępstw. Stanowi to wyraz potępienia w stosunku do postępowania sprawcy, jak również nieopłacalności przestępczej działalności (zob. M. Szewczyk, Glosa do uchw. SN z 20.1.2005 r., I KZP 30/04, OSP 2005, Nr 9, poz. 102; zob. także wyrok SA w Warszawie z 12.7.2000 r., II AKA 171/00, OSA 2001, Nr 2, poz. 5; wyrok SA w Łodzi z 20.9.2001 r., II AKA 154/01, KZS 2002, Nr 12, poz. 70). Kara łączna nie jest sposobem na premię dla sprawcy większej liczby przestępstw. Ma stanowić całościową ocenę jego zachowań, będąc właściwą, celową z punktu widzenia prewencyjnego, reakcją na popełnione czyny. Nie ma ona służyć ograniczeniu odpowiedzialności karnej, lecz rzeczywistemu oddaniu zawartości kryminalnej czynów, jakich się dopuścił. Popełnienie większej liczby przestępstw zdecydowanie uzasadnia odstępstwo od absorpcji kar. Wymierzenie kary przy zastosowaniu całkowitej absorpcji prowadziłoby do premiowania sprawcy popełniającego więcej przestępstw i do praktycznej bezkarności niektórych zachowań zabronionych.

Kara łączna orzeczona wobec D. B. nie może zatem - wbrew wnioskowi skarżącego - być niższa od orzeczonej. Pomimo bowiem istnienia okoliczności przemawiających za absorpcją kar, istnieje cały szereg okoliczności przeciwnych, tj. takich, w świetle których uzasadniona byłaby kumulacja kar podlegających łączeniu, co zupełnie pomija w swojej apelacji obrońca skazanego.

Przede wszystkim trzeba podkreślić liczbę kar podlegających łączeniu. Nie była to przecież liczba minimalna. Łączeniu podlegało aż 11 kar, w tym 9 kar pozbawienia wolności. Z tego cztery kary były wymierzone w związku z popełnieniem ciągu przestępstw, w tym dwie były karami łącznymi. Na to wszystko zwracał uwagę Sąd Rejonowy, który dodatkowo zwrócił uwagę, że skazanie w sprawie II K 602/15 dotyczyło łącznie aż 14 przestępstw. Orzeczona w przedmiotowym postępowaniu kara łączna stanowi podsumowanie ponadrocznej działalności przestępczej skazanego, w toku której popełnił on bardzo dużo przestępstw. W tej sytuacji nawet podobieństwo tych czynów nie może przemawiać na korzyść skazanego. Przeciwnie dowodzi nie tylko jego rażącej niepoprawności, ale dowodzi tego, że uczynił on sobie z popełniania czynów zabronionych tryb życia. Naruszał dobra wielu osób. W tej sytuacji poprawne zachowanie w zakładzie karnym (też nie wzorowe) nie mogą zdecydować o potrzebie obniżenia kary łącznej.

Przewaga okoliczności niekorzystnych dla skazanego D. B. przemawiała zdecydowanie przeciwko zastosowaniu zasady absorpcji, natomiast za określeniem wysokości kary łącznej w oparciu o zasadę asperacji, jak uczynił to Sąd I instancji. Karę orzeczoną zaskarżonym wyrokiem Sąd Odwoławczy uznał za adekwatną i sprawiedliwą. Kara taka będzie odpowiednia z punktu zasad wyrażonych w nowym przepisie art. 85a kodeksu karnego, spełni cele zarówno prewencji indywidualnej, jak i generalnej. Nie stanowi ona przy tym nieuprawnionego promowania D. B. jako niepoprawnego sprawcy wielu przestępstw, jednocześnie uwzględnia jego obecną postawę w jednostce penitencjarnej.

Przy wymiarze kary łącznej skazanemu nie zostały przekroczone granice swobodnego uznania sędziowskiego, zatem nie można mówić o rażącej niewspółmierności kary w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. Skoro nie została wykazana taka nietrafność orzeczenia o karze, która uzasadniałaby jego zmianę - to zaskarżony wyrok należało utrzymać w mocy.

Na podstawie art. 29 Ustawy – Prawo o Adwokaturze Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy skazanego z urzędu – adw. W. R. kwotę 147,60 zł tytułem kosztów nieopłaconej obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym, w tym 27,60 zł podatku od towarów i usług.

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy stwierdził, że skazany nie jest w stanie ponieść kosztów postępowania odwoławczego, dlatego zwolnił go od nich, obciążając nimi Skarb Państwa.